

MÖTESANTECKNINGAR
2018-02-07 Ärendenr:
NV-00322-14

NÄRVARANDE

Anna Fråne, IVL
Anne-Marie Johansson, Kemikalieinspektionen
Fredrik Bäck, Sveriges kommuner och landsting
Inger Olofsson, Region Västerbotten/Vännäs kommun
Johanna Ragnartz, Håll Sverige Rent
Karin Östman, Jernkontoret
Lena Lundberg, IKEM
Lisa Bredahl Nerdal (ers. Johanna Eriksson),
Havs- och vattenmyndigheten, via länk
Marianne Hedberg, Sveriges Byggindustrier
Peter Flyhammar (ers. Maria Arm), Statens
geotekniska institut
Sven Lundgren, Avfall Sverige
Tobias Persson, Tillväxtanalys (adjungerad)
Viveke Ihd (ers. Lina Bergström),
Återvinningsindustrierna

Naturvårdsverket

Lena Callermo (förmiddagen)
Jon Engström
Katariina Parker (antecknade)
Christina Jonsson
Marie Karlsson, praktikant
Erik Westin (förmiddagen)
Lina Haglund (eftermiddagen)
Susanne Roos, (eftermiddagen)

Anteckningar från Avfallsrådets möte den 7 februari 2018

Välkommen

Lena Callermo, avdelningschef på Samhällsavdelningen och ordförande för rådet välkomnar till första mötet för 2018, och påpekar att med det nya året gäller nya tag med ett nytt fokus framåt. Det har skett mycket inom avfalls- och plastområdet.

Temat för rådsmötet är Avfallsförebyggande och återanvändning och med fokus på plast. Lena konstaterar att det är ett speciellt år för Naturvårdsverket eftersom regleringsbrevet genererar många nya uppdrag och mycket pengar. Det är också ett valår, vilket skapar osäkerhet om vad som sker till hösten. På agendan för dagen är bl. a. de aktuella regeringsuppdragen. Ledamöterna välkomnas att under dagen delge sitt fokus för 2018, och att lämna förslag på innehåll för årets kommande möten. Lena förklarar att hon kan vara med till lunch, sedan tar Jon Engström, enhetschef på Kretsloppsenheten, över ordförandeskapet.

Om det remitterade förslaget till reviderad avfallsplan och avfallsförebyggande program

- Uppdraget från regeringen har kommit att ändrats under arbetets gång till nuvarande syfte att beskriva för kommissionen vad Sverige genomfört och hur, genom en redovisning av befintliga mål, styrmedel och beslutade åtgärder. Planen ska inte innehålla någon vägledning till nationella aktörer utan detta viktiga arbete ska Naturvårdsverket göra på annat sätt.
- Det är otroligt roligt att se det stora engagemanget som finns hos så många olika aktörer. Över 100 remissyttranden har inkommit. Nu pågår ett arbete med att sammanställa svaren. Planen och programmet kommer att revideras i tillämpliga delar innan de beslutas av Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket är tacksamma för alla remissvar som kommit in - det är när vi jobbar tillsammans som de bästa resultaten kan nås. Synpunkterna från remissen som inte hanteras i planen kommer att spelas in i parallella pågående arbeten och processer som arbetet med genomförandet av EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi, den fördjupade utvärderingen av miljömålen (FU19), hållbar konsumtion och produktion, de pågående regeringsuppdragen m.m.

- I remissvaren lyfter många utmaningar i arbetet för omställningen till en cirkulär ekonomi och ett resurseffektivt samhälle. Naturvårdsverket ser att cirkulär ekonomi och arbete för hållbar konsumtion och produktion är en förutsättning för att vi ska kunna nå miljömålen och generationsmålet. Naturvårdsverket kommer under 2018 att arbeta med att öka förståelsen för och kunskapen om den cirkulära ekonomins roll i omställningen och förändringen till ett mer hållbart samhälle med fokus på insatserna inom framförallt plast och textil.
- Under 2018 kommer Naturvårdsverket även arbeta för att öka förutsättningar för förbättrad avfallsstatistik och ökad spårbarhet av avfall så att kommuner och länsstyrelser tillsyn, vägledning och regelgivning kan bli effektivare, exempelvis inom området materialutnyttjande avseende massor.
- Samverkan och partnerskap för att söka synergier för att bana väg för nya lösningar är en viktig del i vårt arbete för omställning till en cirkulär ekonomi och det avfallsförebyggande arbetet. Ett exempel på samverkansarbete, som Naturvårdsverket driver tillsammans med Kemikalieinspektionen, är ett treårigt initiativ med en Textildialog som ingår i dagens agenda.

Bordet runt – vad är ert fokus 2018?

JOHANNA RAGNARTZ, HÅLL SVERIGE RENT

I år arbetar de med att skapa medvetenhet hos allmänheten. De har även ett fortsatt fokus på plast och engångsförpackningar.

VIVEKE IHD, ÅTERVINNINGSSINDUSTRIERNA

Lagstiftningen är alltid i fokus. Inom arbetet med cirkulär hållbarhet och ekonomi är fokus att öka efterfrågan på återvunnen råvara.

TOBIAS PERSSON, TILLVÄXTANALYS

Arbetet med cirkulär ekonomi, och frågan hur man skapar en efterfrågan.

ANNA FRÅNE, IVL

I fokus är satsningarna på hållbar konsumtion och avfall, samt plast och textil. Arbetet finansieras med basfinansmedel.

LENA LUNDBERG, IKEM

De lägger mycket arbete på de europeiska organisationerna. Fokus är på ökad konkurrenskraft, och aktuella investeringar i Sverige.

MARIANNE HEDBERG, SVERIGES BYGGINDUSTRIER

Nu pågår en omfattande revidering av bygg- och fastighetssektorns riktlinjer för byggande och rivning. Underlaget ska ut på remiss i mars. Fokus är på mindre skräp, mer återvinning och till viss del återanvändning. I fokus är även att öka förståelsen för kretslopp inom byggbranschen.

ANNE-MARIE JOHANSSON, KEMIKALIEINSPEKTIONEN

I deras uppdrag ingår alltid att fokusera på giftfrihet. Aktuellt nu är gränssnittet mellan kemikalie- och produktlagstiftningen, ekodesigndirektivet, strategin för giftfri miljö inom

EU, samt att stötta det nya kunskapscentrumet Rice och Energimyndigheten. I deras återrapporteringskrav ingår bl. a. arbetet med handlingsplanen för en giftfri vardag.

FREDRIK BÄCK, SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Biodrivmedel är i fokus, och även plast, bl. a. konstgräsplaner.

INGER OLOFSSON, REGION VÄSTERBOTTEN/VÄNNÄS KOMMUN
Tillsammans med kommunerna i Norrbotten ordnar de ett årligt avfallsseminarium den 21 mars i Skellefteå som ska fokusera på plast. På agendan är också framtidens självkörande bilar, drivmedel, framtidscoacher och nödvändig utbildning för avfallspersonal. I anslutning till seminariet genomförs även länsträffen med Norrbotten som bl. a. kommer att avhandla hantering av litiumbatterier.

SVEN LUNDBERG, AVFALL SVERIGE
Det är flera frågor som är i fokus, som avfallsdirektiven och utredningen om cirkulär ekonomi, matavfall, biogas, textil och styrmedel för energiåtervinning.

PETER FLYHAMMAR, STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT
Arbetet är mycket inriktat på masshantering, både rena och förorenade massor. Nu medverkar de i den pågående revideringen av handboken om masshantering:
<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Avfall/Handbok---atervinning-av-avfall-anlaggning/>.

Aktuellt i övrigt är internationella samarbeten, och GIS-verktyget Geokalkyl för planering av bebyggelse (i tidiga planeringsskeden).

LINA BREDAHL NERDAL, HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN
Bedriver ett arbete med Chalmers om marint skräp, bl. a. förlorade fiskeredskap. En stor analys är genomförd och problem har identifierats. De medverkar i regeringsuppdraget om nedskräpning tillsammans med Naturvårdsverket, där det bl. a. ingår att identifiera flaskhalsarna i regelverket.

KARIN ÖSTMAN, JERNKONTORET
Nu uppdateras Jernkontorets handbok om biprodukter och restprodukter.

På gång inom avfallsområdet

På gång inom avfallsområdet

På gång listan, som Naturvårdsverket tar fram inför varje Avfallsråd, beskriver aktuella frågor inom avfallsområdet. Listan är indelad efter EU, regeringen, pågående regeringsuppdrag, nyligen redovisade regeringsuppdrag, föreskrifter och vägledning och övrigt.

Listan finns på webben:
<http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Miljoarbete-i-Sverige/Uppdelat-efter-omrade/Avfall/Vem-gor-vad/Avfallsradet/>

Jon Engström, Kretsloppsenheten på Naturvårdsverket

Det nyligen fattade beslutet inom EU om plaststrategin kommer att påverka vårt arbete. Detta gäller även beslutet om det s.k. avfallspaketet som vi väntar på. På Naturvårdsverket fortsätter arbetet inom de pågående och nya regeringsuppdragen. Det har fördelats mycket pengar, totalt 78 mkr, till arbete

för att minska plaster i hav och natur. Budgetsatsningen berör flera områden och flera instanser, eftersom dessa medel ska fördelas.

Inom arbetet för minskad nedskräpning arbetar Naturvårdsverket både med Håll Sverige Rent och med Havs- och vattenmyndigheten. När det gäller strandstädning så kan kommunerna, enskilt eller tillsammans, ansöka om bidrag för strandstädning och få hjälp med upp till 90 procent av kostnaderna.

För mer information:

<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Bidrag/Strandstadning/>

För regeringsuppdraget som rör förbättrad avfallsstatistik och spårbarhet för farligt avfall har 5 mkr tilldelats. En förstudie har tidigare genomförts, och nu pågår arbete om en digital plattform. Andra aktuella regeringsuppdrag är bl. a. uppdraget om minskat matsvinn, och uppdraget om undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för verksamheter som behandlar avfall, som följer av att Sverige inte uppfyller avfallsdirektivet. Nyligen redovisades uppdraget om kategorisering av verksamheter och åtgärder utifrån krav på miljökonsekvensbeskrivning.

Inom vägledningsarbetet pågår en uppdatering av handboken för återvinning av avfall i anläggningsarbeten och hanteringen av massor. Arbetet är planerat att slutföras under året. I uppdateringen ingår att se över riktvärdena och strukturen för handboken. Handboken är uppskattad, vilket framkommit vid den workshop som genomfördes i november 2017.

De nya kraven om information om plastbarkassar har haft ett stort genomslag, vilket är roligt att se. Nu väntar den första rapporteringen som rör tillverkad eller införd mängd plastbarkassar. På Naturvårdsverkets hemsida finns en rapporteringsportal.

Länk till portalen:

<http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Vagledning/Plast-och-mikroplast/plastbarkassar/Rapportera-plastbarkassar/>

Mötet konstaterade att det kan finnas ett behov av att ha en dialog om kvaliteten på de inrapporterade uppgifterna.

I ett pågående nordiskt projekt ska det identifieras om mikroplaster förekommer i lakvatten från deponier.

Erik Westin, Kemikalieenheten på Naturvårdsverket

Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar (POPs) trädde i kraft för 15 år sedan. Genomförandeplanen av Stockholmskonventionen redovisades nyligen i ett regeringsuppdrag. Det är tredje gången behovet av åtgärder avseende dioxin lyftes. Inga nya åtgärdsförslag lämnades, men aktuell forskning visar att det även krävs kraftfulla åtgärder nationellt för att dioxinproblemet ska kunna lösas. Nu är det fler ämnen än de tidigare s.k. dirty dozen som omfattas av konventionen. Det gäller ämnen som finns i varor, och

som i det sista ledet måste destrueras. Av en nyligen utförd studie framgår att destruktionen av dessa ämnen i förbränningen fungerar bra.

För mer information:

<http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/Internationellt-miljoarbete/miljokonventioner/Langlivade-organiska-foreningar/>

Nu är syntesrapporten klar från forskningsprogrammet ChEmiTecs, som handlade om att dimensionera problemen med organiska miljögifter i varor. Resultaten är högtintressanta, och de ansluter i tiden väl till de frågor om cirkulär ekonomi och ”Interface-frågor¹”, om giffri miljö och om ökad och säker återvinning som diskuteras i EU såväl som nationellt. Den 20 april planeras ett seminarium på Naturvårdsverket om forskningsresultaten.

För mer information:

<http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/6800/978-91-620-6802-8/>

Christina Jonsson, Hållbarhetsenheten på Naturvårdsverket

Beslut om den nationella avfallsplanen och det avfallsförebyggande programmet kommer att fattas under våren av Naturvårdsverket, efter slutförd remissammanställning.

Sven Lundberg påpekar att Avfall Sverige arbetar på att revidera sin handbok om kommunal avfallsplanering.

Återkoppling efter gruppdiskussionen om ökad och säker materialåtervinning förra rådsmötet

Erik Westin, Kemikalieenheten på Naturvårdsverket

Regeringsuppdraget om giftfria och resurseffektiva kretslopp genomfördes i samverkan med Kemikalieinspektionen och i dialog med många. Parallellt med uppdraget togs en vägledning om ökad och säker materialåtervinning fram. Nu bearbetar vi de synpunkter som lämnats om vägledningen. Ett förslag som har getts är att ge fler exempel på avfallsströmmar som kan materialåtervinnas men där annan återvinning eller bortskaffande i vissa fall kan vara lämpligare (den s.k. gula rutan).

Erik önskar fler exempel på vad som kan vara användbart i vägledningen och välkomnar synpunkter från rådsmedlemmarna. Några direkt synpunkter från mötet är att:

- Det behövs harmoniserade riktlinjer, och att storskaligheten är viktig. När förutsättningarna varierar mellan medlemsstaterna blir det svårare för företagen att hitta lösningar.

¹ Frågor i gränssnittet mellan kemikalie- och produktlagstiftningen.

- Det finns dessutom ett stort informationsbehov inom EU. Vi behöver hitta smarta lösningar för informationshanteringen.
- När det gäller utvecklingen av vägledningen behöver detta ske i samarbete med Kemikalieinspektionen.

Aktuellt är också arbetet med handlingsplanen för en giftfri vardag. I dagarna kommer Naturvårdsverket vidare att träffa Svenskt Näringsliv för att diskutera eventuella inspel till EU. Naturvårdsverket har i sin verksamhetsplan ett tydligare fokus för vad avfallsarbetet syftar till jämfört med tidigare år. Ett prioriterat fokus är EU:s plaststrategi. Naturvårdsverket stödjer även regeringen i det internationella arbetet.

För mer information:

<http://www.naturvardsverket.se/Nyheter-och-pressmeddelanden/Vagledning-for-okad-och-saker-atervinning/>

Pågående initiativ inom textilområdet

Jon Engström, Kretsloppsenheten på Naturvårdsverket

Det mesta arbetet som görs nu inom textilområdet utgår från de förslag på åtgärder och styrmedel som Naturvårdsverket lämnade till regeringen i september 2016. I uppdraget ingick att hitta möjligheter att nå högre upp i avfallshierarkin, att ge förslag kring hur textilinsamlingen kan förbättras, och att tydligare beskriva ansvarsfördelningen i hela värdekedjan. Textilindustrin är resurskrävande. 70 % av miljöbelastningen uppstår i produktionsledet. Utsorteringsgraden är låg idag och insamlingssystemen är outvecklade, vilket medför att det finns mycket textil i restavfallet. Åtgärdsförslagen som har lämnats omfattar bl. a. information till konsumenterna, separat insamling av textil, offentlig upphandling, och om att bilda en dialoggrupp för textilbranschen.

Naturvårdsverket tillsammans med Kemikalieinspektionen genomförde det första dialogmötet i oktober förra året. Temat för mötet var Hållbar textil och värdekedjan. Det var ett uppskattat möte med över 100 deltagare, bl. a. åtta myndigheter, forskare och saks experter. Mötet utgjorde en kick-off inför kommande möten. Planen är att anordna två dialogmöten per år under tre års tid. Nästa möte kommer att vara i Göteborg, och fokusera på textil och mikroplaster.

Nu pågår ett regeringsuppdrag om hållbar konsumtion av textilier. I uppdraget ingår att genomföra informationsinsatser för att öka kunskapen hos konsumenter för en mer hållbar konsumtion av textilier. Naturvårdsverket ska samarbeta med Konsumentverket och Kemikalieinspektionen i genomförandet.

Snart (februari 2018) ska Sverige lämna in sina synpunkter beträffande den återaktiverade BREF textil. Jon efterfrågar rådets eventuella synpunkter. Mötet lämnar några kommentarer om att det behövs en ökad efterfrågan, en klarare ansvarsfördelning samt affärsmodeller. Utmaningen är att få ett driv i systemet.

Frågor på agendan för Avfallsrådet 2018

Lena Callermo efterfrågar ledamöternas synpunkter om vad Avfallsrådet ska samlas kring, och hur de vill att mötesarenan ska det vara. Några kommentarer lämnade vid mötet:

Om innehåll

- Det kommande avfallspaketet kommer att innebära många vägval.
- Gärna sektorsövergripande frågor som rör alla, exempelvis PFAS.
- Klargöra vad Naturvårdsverket har för syfte med rådet.
- Frågor kopplade till regleringsbrevet, och att få information om regleringsuppdragen.

Om formen

- Den breda överblicken är värdefull.
- Samlas för att hämta in kunskap, information och synpunkter generellt.
- Bra att diskutera, att ”stöta och blöta”.
- Det är givande att få olika perspektiv.
- Bra att diskutera mindre frågor i mindre grupper.
- Specifika frågor får gärna skickas ut innan mötet, så att frågan kan beredas internt.

Ledamöternas skriftligt redovisade synpunkter finns sammanställda som en bilaga sist i anteckningarna.

Återbruk i kommersiell skala – ett Vinnovafinansierat projekt gällande ombyggnation av kommersiella lokaler

Marianne Hedberg, Sveriges Byggindustrier

Projektet som har 11 partners startade maj 2017 och ska avrapporteras 2019. Det är en fortsättning på ett tidigare projekt, och gäller hyresgäst Anpassningar av kommersiella lokaler. De aktuella byggmaterialen kan vara 20 år gamla. För att klara att öka resurshushållningen och återanvändningen behöver alla aktörer i kedjan vara representerade arbetet, d.v.s. fastighetsägare, arkitekter, byggare och rivare.

Traditionellt gäller vid ombyggnation att allt kasseras oavsett skick eftersom det inte finns någon efterfrågan. Projektet försöker hitta en affärsmodell för att möjliggöra storskaliga lösningar. Ett exempel för att illustrera frågeställningen är om det måste finnas samma toalettmodeller överallt? Samtidigt ska kvalitetskraven upprätthållas i bärande delar eftersom det måste finnas en säkerhet i byggandet. En utomstående kvalitetsverifiering behövs inom detta område. Att det behöver finnas tillräckliga mängder byggmaterial är en annan frågeställning. Nu planeras en databas för omhändertaget byggmaterial som ska mellanlagras. Tanken är att byggmaterial ska kunna reserveras innan det behövs i byggskedet. Blocket är intresserade av att ta hand om affärsdelen.

Projektet tittar på hur utbudet kan öka, och även på metoder för demontering. Vilka kvalitetskrav som ska gälla behöver vidare lösas. Projektet kommer snart att lansera en webbsida.

Regeringsuppdrag om nedskräpning av plast

Jon Engström, Kretsloppsenheten på Naturvårdsverket

Jon ger en kortfattad lägesrapport gällande regeringsuppdraget om att minska de negativa miljöeffekterna av plast till följd av nedskräpning. Aktuellt för del 1 i uppdraget som rör nedskräpning, är en analys efter en produktlista från den pågående nationella utredningen om plastens negativa miljöeffekter, omvärldsanalys av befintliga pantsystem, analys av drivkrafter och beteenden och engångsplast. Standarder för förpackningar är nu på agendan i del 2 i uppdraget, som handlar om förpackningar och förpackningsavfall.

I ett separat dokument finns anteckningarna från mötets gruppdiskussioner om nedskräpning från några produktgrupper och om erfarenheter av standarder respektive nedbrytning av plast i industriell kompost.

Aktuell studie om erfarenheter av olika typer av plastförbud runtom i världen

Anna Fråne, IVL

Anna berättar att IVL på uppdrag av Tillväxtanalys genomfört en litteraturstudie som kartlagt erfarenheter av plastförbud internationellt. Fokus i rapporten är på vilka områden i världen som har förbjudit plast, och vilka erfarenheterna är. Det är en bred granskning som gjorts inom tre huvudområden:

- Plastpåsar
- Engångsförpackningar/-artiklar
- Mikroplaster

Totalt är det 42 länder som infört någon form av förbud mot plastkassar/plastbärkassar. Vilka återförsäljare som berörs av ett förbud varierar, och även om förbud sker nationellt eller inom områden. Det finns mest information om Australien, USA och Kina i litteraturen. Studien har inte hittat några utvärderingar som gäller mikroplast. Fem länder har infört förbud mot engångsförpackningar, och ett land gällande mikroplast i kosmetika. Australien har förbud mot plast inom vissa fastlandsterritorier, Kina har ett nationellt förbud sedan år 2008 som rör tunna plastpåsar, USA har 270 områden/städer där någon form av reglering finns mot plastbärkassar.

Motiven för dessa förbud har bland annat varit att plast bidrar till nedskräpning, drabbar djur och natur, sätter igen avlopp och kan skapa översvämningsproblem; som kan gynna myggor, samt skapar nedskräpning.

Erfarenheten visar att förbud mot plastpåsar har gett minskad nedskräpning, och i exempelvis har Kalifornien användningen av plastpåsar minskat med 75%. En

viktig slutsats för resultatet är att utan avgift på påsarna finns risk för att miljönyttan inte blir lika effektiv. Vidare är det viktigt att beakta försiktighetsmått vid granskning av livscykelanalyser. De ekonomiska effekterna berör främst återförsäljare, men medför prispåslag för konsumenter. Det som alltid behövs för en effektiv minskning är förberedelsetid. Även förbud mot engångsförpackningar har inneburit minskad nedskräpning. De alternativa materialen är mer kostsamma, men ger inte ett dyrare prispåslag för konsumenten eftersom förpackningskostnaden är en så liten del av produktens pris.

Tobias Persson berättar att syftet med litteraturstudien har varit att se vilka styrmedel som använts. Även att undersöka positiva effekter och innovation, för att se hur det kan förhålla sig till den svenska kontexten. Vidare att få en överblick och dra lärdomar som vi kan använda oss av i Sverige.

För mer information:

<http://www.tillvaxtanalys.se/publikationer/pm/pm/2018-02-28-forbud-och-dess-effekter-pa-teknisk-utveckling---internationella-erfarenheter-av-plastforbud.html>

Kommissionens plaststrategi – En kortfattad presentation

Lina Haglund, Hållbarhetsenheten på Naturvårdsverket och samordnare för plastarbetet på Naturvårdsverket

Lina ger en kortfattad introduktion inför reflektionerna och diskussionen om EU:s nya plaststrategi som kom den 16 januari. Förklarar att visionen med strategin är en smart och innovativ hållbar plastindustri. Det är även en strategi för en hållbar cirkulär ekonomi. Strategin innehåller en problemformulering och åtgärder, exempelvis:

- Alla plastförpackningar ska vara återvinningsbara till 2030.
- Lagförslag från EU om engångsförpackningar väntas.
- Innebär en utökad återvinningsindustri i Europa.
- Nu ska man tänka cirkulärt redan vid konstruktionen.

Kommissionens plaststrategi – Några synpunkter och kommentarer

Lena Lundberg, IKEM

Lena inleder med att förklara att plastbranschen välkomnar strategin, och konstaterar samtidigt att plastindustrin är viktig för Europa. Påpekar att industrin har samma mål som kommissionen i fråga om cirkulär ekonomi. Nu är önskemålet innovation och en ökad konkurrenskraft. Lena berättar om branschens två frivilliga åtaganden, och om plattformar för cirkulär ekonomi. PVC- och PET-branscherna har sedan tidigare frivilliga åtaganden, och är nu modell för andra plastmaterial. Detta är en hjälp för andra. PVC-branschens frivilliga åtagande är ett föredöme.

För mer information:

<https://www.plasticseurope.org/en>

https://docs.wixstatic.com/ugd/2eb778_94bb707b97d54dde900c800d347d9c96.pdf

<http://www.ikem.se/publicerat/stories/plastbranschens-frivilliga-ataganden>

För att vi ska kunna återvinna all plast behöver vi addera kemisk återvinning. Aktuellt är frågan om kemisk återvinning av PET. Nu pågår planeringen för ett svenskt plastreturaffinaderi för det som inte kan återvinnas mekaniskt. Önskemålet är att Sverige ska vara en föregångare när det gäller plaståtervinning. Återvinningen som nu måste ske i Europa kommer att gynna näringslivet. Plastkretsen har fattat ett investeringsbeslut, i storleksordningen en kvarts miljard kronor, för en ny sorteringsanläggning för plastförpackningar i Motala.

Vi behöver designa återvinningsbara förpackningar, vilket kräver ett samarbete mellan branschen, myndigheter och näringslivet. Det måste vidare frigöras resurser för innovation. För att gynna mer hållbara material behövs differentierade plastavgifter. Efterfrågan på återvunnen plast behöver öka. Kommissionen trycker på för separat insamling, vilket är bra.

I fråga om nedskräpning och engångsprodukter arbetar vi globalt. Det frivilliga åtagandet bidrar till en ökad kunskapsuppbyggnad. I Sverige måste samarbetet öka för att vi ska nå målen i Sverige.

Viveke Ihd, Återvinningsindustrierna

Viveke berättar om projektet ”Ett värdebeständigt svenskt materialsystem” som nyligen presenterats och som fått ett stort genomslag. Projektet har genomförts tillsammans med många företag, bland annat Stena och SCA. I projektet har man för första gången istället för att räkna på volymer som återvinns, räknat på det ekonomiska värdet. Plast var ett av de analyserade materialen. Resultaten visar att endast 8 % av plastens ursprungsvärde blir till nytt material värde, och att merparten av plasten går till energiåtervinning.

Med en bra design och rätt material är det möjligt att göra mycket mer, åstadkomma mer återvinning, men också mer kvalitetssäkring. Dock är det ingen idé att vi sorterar ut material om det inte finns en efterfrågan. Önskemålet är att behålla återvinningen i Sverige. Frågan är vad som händer inom lagstiftningen. Vad menar EU t. ex. med förpackningsdirektivet? Deras medlemmar behöver vidare veta vilken plast som kommer in till anläggningarna, för att förbättra möjligheten till återvinning. Nu försvåras arbetet av variationerna, olika slags plastkassar m.m.

I samband med presentationen av projektresultaten tog Återvinningsindustrierna initiativ till ett upprop för cirkulär ekonomi. Intresserade företag får gärna ansluta sig till uppropet som redan signerats av flera företag.

Sven Lundgren, Avfall Sverige

Sven inleder med konstaterandet att plaststrategin är ett viktigt initiativ, men att det finns delar som brister eller saknas:

- För lite om giftfria kretslopp.
- Det brister i kopplingen mellan kemikalie- och produktlagstiftningen med avseende på plast.
- Förbränning av avfall.
- Ett litet fokus på återanvändning av plast.
- Den fortsatta användningen av plast.
- EU måste ha en plan för den befintliga plasten som redan cirkulerar, inte endast för den nyproducerade.
- Utfasning av plast måste ske tidigare.

I övrigt konstateras att det är inte tillräckligt att fokusera på plastförpackningar, exempelvis måste ftalater ur plast fasas ut. Biobaserad plast löser inte alla problem. Engångsmaterial behöver fasas ut, men kan behövas exempelvis i sjukvården. Pantsystem är även centralt för att minska nedskräpning av plast. Det behövs även en strategi för gammal plast.

Avfall Sverige kommer om några veckor att formulera en egen ståndpunkt om plast.

Kommissionens plaststrategi – Diskussion/temperaturmätning

Dagen började närma sig sitt slut och istället för en diskussion gjordes en temperaturmätning med påståenden som rådet fick ställa sig positivt eller negativt till:

Är det dags för ett nytt plastparadigm? Ja.

Plaststrategin är lam? Blandat.

- Det pratas mycket om cirkulär ekonomi, men inte om läckaget. Vi kommer även att behöva ta hand om läckaget om vi uppnår målet.
- Hur kommer medlemsstaterna i EU att agera?

Onödigt mål? Nej.

- Det beror på teknik och design.
- Det behövs även kemisk återvinning.
- Vi mäter inte faktisk återvinning, utan insamlad mängd.
- Det räcker inte med mål.

Bra med förbud av engångsartiklar av plast? Ja.

Kan återvinnare och producenter mötas för ökad återvinning? Ja.

Kvalitetsstandarder för plast är bra? Ja.

Bionedbrytbara är dåligt för miljö och förstör återvinningen? Mja.

- Vad avses? Ur vilket perspektivet? Ur ett nedskräpningsperspektiv? Ja.

Mötet avslutades

Jon tackade för ett givande möte, samt konstaterar att det finns mycket att vinna på i detta samarbete, och att mycket kan göras.

Nästa rådsmöte planeras ske i slutet av maj. Tidsplanen för Avfallsrådet 2018 omfattar möten den 30 maj, den 26 september och den 12 december.

Bilaga

Synpunkter insamlade vid och i anslutning till Avfallsrådets möte den 7 februari 2018

Önskemål om tema och inriktning på de kommande rådsmötena

Inriktning

- Avfallsrådets långsiktiga inriktning bör utgå från de fastställda miljömål som har bäring på avfallshanteringen, som utgångspunkt. Alla aktuella frågor som diskuteras bör refereras till miljömålen.
- Vidare behöver planeringen för Avfallsrådets inriktning ta hänsyn till hela avfallshierarkin eftersom alla steg i avfallshierarkin tillämpas för behandling av avfall i Sverige. Förebyggande och återanvändning är förstas den viktigaste prioriteringen för avfallshanteringen, men under överskådlig tid kommer alla steg – inklusive deponering – att komma i fråga. Frågor kring deponering (och annat bortskaffande av avfall) liksom energiåtervinning diskuteras i stort sett inte på Avfallsrådet.
- De aktuella frågor som diskuteras bör, förutom till miljömålen, refereras till avfallshierarkin. Även om alla steg i avfallshierarkin inte kan eller bör hanteras vid alla möten bör alla stegen åtminstone hanteras någon gång under de möten som hålls under ett år i Avfallsrådet.
- Frågor som rör hela värdekedjan (producent, brukare, forskare, det offentliga).

Nyheter

- Nyheter från regeringskansliet.
- Fortsatt info om på gång inom avfallsområdet och aktuella regeringsuppdrag inom avfallsområdet.
- Få inblick i det som är aktuellt, om utredningar etc.

Påverkan

- ”Uppför avfallstrappan”, cirkulär ekonomi.
- Påverka kommande lagstiftningar – utan polemik.
- Olika styrmedel, t. ex. förlängt producentansvar.
- Hur kan Sverige gå före EU och internationellt.
- Hur modern teknik, till exempel, blockkedjor kan användas & påverka implementering av mål/ambitioner eller ligga som grund för nya styrmedel/åtgärder.

Vägledning och tillsynsvägledning

- En annan viktig frågeställning, som inte berörs vid Avfallsrådet, är Naturvårdsverkets uppdrag inom central tillsynsvägledning och relationen till länsstyrelserna när det gäller tillsynsvägledning. Önskvärt

att Naturvårdsverket redogör för detta uppdrag och att frågan diskuteras i Avfallsrådet.

- Vägledning, t. ex. miljöbalkens 2 kap. med avfallsglasögon.
- Fortsättning av Vägledning giftfria och resurseffektiva kretslopp (GRK).

Ämnen

- Standarder.
- ReSource.
- Ekodesign.
- Plastutredningen.
- Plast, Textil.
- Plast.
- Masshantering.
- Förpackningar.
- Kommunernas avfallsplaner.
- Cirkulär ekonomi ur ett nedskräpningsperspektiv.
- Producentansvaret, alla materialslag/produkter.
- Spårbarhet farligt avfall.
- Batterier till produkter/fordon m.m., exempelvis litiumjonbatterier
- Nedskräpning & återvinning, återanvändning.
- Gärna metaller som tema för något möte.
- Riktlinjer för avfall, definitioner.

Önskemål om formerna och upplägget för mötena

Rådets roll

- Vad vill Naturvårdsverket ha av oss?
- Det kan inte nog påpekas att Avfallsrådet inte kan användas av Naturvårdsverket för att förankra förslag eller efterhöra vad ”avfallsbranschen” anser. Detta eftersom ansvaret för avfallshanteringen ju är uppdelat utifrån ett tredelat avfallsansvar på kommuner, producenter och övriga avfallsinnehavare. Dessa intressenter har i en del frågor motstående intressen och därför kan inte Avfallsrådet som sådant ha en samlad ståndpunkt. Avfallsrådet kan däremot användas för att inhämta ren sakkunskap, som inte är knuten till olika aktörers intressepolitiska ståndpunkter. Intressepolitiska ståndpunkter får inhämtas i kontakt med respektive aktör samt genom remissvar. Avfallsrådet är ju inte något demokratiskt sammansatt organ som kan avge majoritetsståndpunkter.

Aktuella frågeställningar

- Kanske kan dessa bli ännu bättre om man fått frågeställningen tillsänt sig innan mötet eftersom man kanske inte har egen kompetens kring det aktuella temat.
- Få frågor inför möten som Naturvårdsverket önskar svar på.
- Frågor innan möten.
- Frågor i förväg.

Upplägget

- Den nuvarande formen med ett tema och en blandning av information, föredrag och diskussioner fungerar bra. Bra med en blandning av folk som representerar olika aktörer.
- Som nu blandat. Information och diskussion.
- Tycker det är bra med fördjupande kunskap via externa föreläsare som ej ingår i rådet.
- Gärna fördjupning kring vissa teman med diskussioner i mindre grupper.
- Bra med teori på förmiddagen och gruppdiskussioner på eftermiddagen
- Öka möjligheten att ha Skypemöten mellan de fysiska mötena.

Regler

- Låt alla deltagare komma till tals, kräv svar av de tysta och de som svarar/pratar mycket måste tystas.
- Lämna tid för diskussion.

Önskemål om att vara delaktiga i de nya regeringsuppdragen och på vilket sätt?

- *SGL*: Deltar gärna i regeringsuppdrag med kopplingar till masshantering. Genom att vi har många väl utvecklade kontakter med naturvårdsverket så deltar vi i och för sig redan i många av Naturvårdsverkets projekt.
- *Håll Sverige Rent*: Kommunalavfallsplaner, det arbetet har vi stort intresse i. Naturligtvis uppdraget om nedskräpning, uppdraget om information till allmänheten för minskad nedskräpning samt gällande strandstädningar.
- *Region Västerbotten*: Ingå i referensgrupp. Textiler, plast.
- *Återvinningsindustrierna*: Ja, bl. a. diskutera dessa på Avfallsrådet. Tydliga frågor inför varje möte som varje representant ska svara på.
- *Kemikalieinspektionen*: I vissa.
- *Svenskt Näringsliv*: Ja det vill vi, och Svenskt Näringsliv har också träffat representanter för Naturvårdsverket direkt angående Naturvårdsverkets alla regeringsuppdrag. Svenskt Näringslivs önskemål förmedlades till Gunilla Sallhed på Naturvårdsverket.
- *Avfall Sverige*: Vill självfallet vara delaktiga i alla pågående regeringsuppdrag och övriga frågor som hanteras av Naturvårdsverket. Avfall Sverige bidrar gärna direkt med sakkunskap utifrån direkta frågor från Naturvårdsverket, men även i referensgrupper samt enskilda överläggningar med Naturvårdsverket.